

Gespreksverslag van het kennismakingsoverleg tussen het AdoptieOudersOverleg en de Centrale Autoriteit

Datum: donderdag 25 maart 2004, 09.15 – 12.15

Aanwezig

namens de Centrale Autoriteit: Mevr. H. Lenters
J. A.Th. Vroomans

namens het AOO: G.W. Willemsen (LAVA)
Mevr. M.A.J.M. Peters (LAVA)
T. Egyedi (SRD)
M. Daverveldt (SRD)
W.J. Halm (BZA)

In een korte introductieronde stellen de verschillende gesprekspartners zich voor en schetsen een beeld van de activiteiten van hun respectievelijke organisaties. De CA schetst eveneens een beeld van haar activiteiten en omvang. Omdat hier in de Kamervragen aandacht aan is besteed wordt hier even extra bij stilgestaan:

Vervolgens wordt de agenda vastgesteld. De AOO partners agenderen twee punten:

- 1) het KPMG-rapport over ketenverbetering met de daarin weergegeven negatieve perceptie van adoptie door een aantal gesprekspartners
- 2) de voorgenomen (extra-, c.q. te formaliseren) wachtlijst in samenhang met de adoptiecapaciteit.

De CA voegt een derde agendapunt toe:

- 3) Gezamenlijk overleg van Justitie en de betrokken organisaties over verruiming van de adoptiecapaciteit.

Tijdens het gesprek wordt in grote lijnen de volgorde van de agendapunten aangehouden. Vanwege de onderlinge samenhang tussen deze punten wordt soms op een vorig punt teruggegrepen of naar een volgend punt vooruitgekeken.

Ad 1)

Het AOO geeft aan de indruk te hebben dat bij het ministerie van Justitie personen zitten en krachten aanwezig zijn die adoptie niet bevorderen maar tegenwerken en meldt dat dit gevoel bij veel adoptieouders al lange tijd leeft. De passages die op tegenwerking duiden in het KPMG-rapport worden door hen dan ook niet als nieuwe informatie gezien, maar worden ervaren als het aan de oppervlakte komen van een sterke reeds aanwezige onderstroom.

De CA geeft daarop aan dat dit een onjuist beeld is. De CA is voor adoptie van een buitenlands kind als dat kind niet in het land van herkomst in een gezin kan worden geplaatst. De CA geeft aan adoptie te faciliteren en de belangen van het kind te waarborgen. Het werktraject van de CA omvat voorlichting van adoptieouders, geschiktheidonderzoek, uitgifte van beginseltoestemmingen en statement of approvals, ofwel het grootste gedeelte van het adoptietraject. Daarmee is volgens de CA duidelijk dat, voorvloeiende uit haar functie, de CA, noch andere overheidspartners in de keten, tegen adoptie zijn. Maar de CA geeft aan dat zij van mensen in het land wel eens heeft gehoord dat er veel meer ontwikkelingshulp moet worden gegeven, zodat adoptie eigenlijk onnodig wordt. Verder heeft de CA wel mensen gesproken die menen dat voordat meer kinderen naar Nederland komen, de nazorg beter moet zijn. De CA geeft aan beide visies tijdens het onderzoek besproken te hebben en denkt dat daardoor wellicht een aantal uitspraken in het KPMG rapport is terechtgekomen die door het AOO ervaren worden als negatieve perceptie van adoptie. De CA geeft aan dat Justitie deze uitspraken niet heeft gedaan noch deze visie deelt.

De CA meent dat het aan de vergunninghouders als particulier initiatief is om de mogelijkheden om het aantal plaatsingen uit te breiden, te onderzoeken. Verder is de CA van mening dat het haar taak is om eventuele belemmeringen daarbij indien mogelijk, weg te nemen. Het AOO geeft aan van mening te zijn dat het adoptiebeleid van de overheid afgestemd wordt op de mogelijkheden van de vergunninghouders, dat overheidsbeleid en particulier initiatief derhalve in elkaar overlopen en dat daarmee ook de overheid verantwoordelijk is voor de adoptiecapaciteit. Verder verstaat het AOO onder particulier initiatief ook zelfdoen. Het AOO geeft aan waarde te hechten aan de vernomen verzekering dat het Ministerie van Justitie, inclusief Raad voor de Kinderbescherming, pro-adoptie is.

Vervolgens vindt een discussie plaats over de vraag of de houding "pro-adoptie" passief of actief uitgedragen moet worden. Daarbij neigt de CA naar een niet-stimulerende (slechts faciliterende) houding en het AOO naar een bevorderende opstelling. De CA geeft aan dat interlandelijke adoptie niet bevorderd dient te worden voor zover opvang in eigen land in enig gezinsverband mogelijk is, omdat het kind bij voorkeur in eigen land opgevangen dient te worden. Het AOO geeft aan deze mening te delen en tegelijkertijd uit te gaan van het gegeven dat er altijd een categorie kinderen over zal blijven voor wie geen binnenlandse plaatsing is weggelegd. Het AOO geeft aan dat het Haags Adoptieverdrag mede in het leven is geroepen om voor deze groep kinderen snelle plaatsing in een buitenlands gezin mogelijk te maken en dat voor deze groep kinderen binnen de randvoorwaarden van het Verdrag een stimulerend adoptiebeleid geboden is. De CA meent dat er voor gekozen kan worden voor deze lijn, maar dat een verplichting daartoe niet volgt uit het verdrag. Het AOO verwijst naar de brief van dr. William Pierce aan de Tweede Kamer en is ervan overtuigd dat een dergelijke verplichting voortvloeit uit de letter en de geest van het Verdrag.

Ad 2)

Over het thema wachtlijst wordt door het AOO en de CA zeer verschillend gedacht. De CA geeft aan dat van het invoeren van een extra wachtlijst geen sprake is, maar dat louter een bestaande situatie wordt geformaliseerd. De CA acht de wachtlijst voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot BT noodzakelijk om met name voor de wachtende aspirant-adoptieouders inzichtelijk te maken hoe lang het traject duurt. De reden voor de wachtlijst is dus duidelijkheid scheppen voor aspirant-adoptieouders, zodat deze weten waar ze aan toe zijn. Uitgangspunt van de CA is dat er onvoldoende adoptiekinderen beschikbaar zijn in vergelijking met het aantal aspirant-adoptieouders.

Het AOO geeft aan een wachtlijst een ongeschikt en niet-efficiënt bewustmakingsinstrument te vinden en is van mening dat ouders zo vroeg mogelijk moeten weten of ze wel of niet toestemming krijgen voor een adoptie. Als in de praktijk blijkt dat inderdaad onvoldoende adoptiekinderen beschikbaar zijn, dan volgt de door de CA gewenste duidelijkheid later in het traject vanzelf, zonder reguleringsmechanisme.

Het AOO stelt dat het instellen van de wachtlijst aantoont dat het Ministerie van Justitie het advies van de Nationale ombudsman (termijn tot BT uiterlijk 14 maanden na aanvraag) naast zich neerlegt door de aanvragen later in behandeling te nemen. Het AOO is van mening dat daarmee het probleem op papier omzeild wordt, maar fundamenteel niet opgelost. De CA beaamt dat zij het advies van de ombudsman niet strikt volgt en is de mening toegedaan dat het punt van vraag- en aanbodproblematiek bij de klacht van de ombudsman niet aan de orde is geweest. De CA beoogt eveneens met de wachtlijst te voorkomen dat de druk op de vergunninghouders nog verder oploopt, hetgeen volgens de CA ten koste kan gaan van de kwaliteit van de adoptieprocedure. Verder is de CA beducht voor kapitaalvernietiging (heronderzoek Raad i.v.m. verlenging BT na drie jaar) als pas in de bemiddelingsfase aspirant-adoptieouders zullen afvallen. De situatie onveranderd laten vindt de CA evenmin wenselijk omdat er nu eenmaal het advies van de ombudsman ligt.

Het AOO acht het van belang binnen de keten geen reguleringsblokkades in te stellen en de druk zo vanzelf op te laten lopen bij opeenvolgende schakels. Volgens het AOO is een verhoging van de druk op vergunninghouders geen onwenselijke situatie. Een verkregen BT is wat het AOO betreft principieel niet een automatisch recht op een plaatsing. Uitgaande van die opvatting is verhoging van de druk goed om vergunninghouders efficiënter te laten werken. Een zekere marktwerking zal leiden tot meer inspanningen en, doel- en resultaatgerichter werk bij de vergunninghouders. De CA hoeft dan niet te reguleren, maar bewaakt de kwaliteit. De CA reageert hierop door opnieuw aan te geven bevreesd te zijn voor kapitaalvernietiging (BT's verlopen waardoor er weer heronderzoek moet worden verricht) en voor de kwaliteit van de bemiddelingen als vergunninghouders meer werk krijgen. Het AOO laat weten daarvoor niet bang te zijn (zie de opmerking over marktwerking hierboven).

Tijdens het bespreken van dit onderwerp komt ook het Convenant van Vergunninghouders ter sprake. Het Convenant biedt ruimte voor meerdere vergunninghouders in een land. Het is volgens de CA aan de vergunninghouders om daarover overleg met elkaar te hebben. De CA geeft aan dat bij een blijvend meningsverschil een arbitragecommissie ingeschakeld kan worden. Het AOO geeft aan van mening te zijn dat de zogenaamde landenclaim het goed benutten van de totale adoptiecapaciteit in een zendend land in de weg staat. De prikkel tot efficiënt werken en tot het volop benutten van mogelijkheden wordt weggenomen in een situatie waar een direct vergelijk met een andere vergunninghouder niet mogelijk is.

Ad 3)

De CA wil graag op korte termijn een gezamenlijk overleg arrangeren met de betrokken organisaties om te praten over de mogelijkheden om de adoptiecapaciteit te vergroten en geeft aan op korte termijn een brief te willen sturen naar de Tweede Kamer waarin de (tussen)stand van zaken van het overleg met de verschillende organisaties wordt gemeld. Het AOO herhaalt haar overtuiging dat de relatie tussen het veronderstelde gebrek aan adoptiekinderen en de beperkte adoptiecapaciteit voor Nederlandse adoptieouders onvoldoende uitgewerkt is om het instellen of formaliseren van een wachtlijst te rechtvaardigen. Zeker na vernomen te hebben dat deze wachtlijst slechts is bedoeld als inzichtverstrekking middel ziet het AOO niet de noodzaak in van een snelle invoering. Het AOO vraagt zich af waarom de huidige situatie niet gehandhaafd blijft terwijl ondertussen wordt gewerkt aan het vergroten van de adoptiecapaciteit. Het AOO brengt naar voren dat meer onderzoek nodig is naar de totale adoptiecapaciteit. Voordat de conclusie getrokken kan worden dat deze capaciteit achterblijft, is het eerst noodzakelijk om te kijken of alle mogelijke middelen om deze te verruimen uitputtend onderzocht zijn. Concreet stelt het AOO dat nog niet gekeken is naar de volgende punten, die wellicht reeds op korte termijn de adoptiecapaciteit kunnen vergroten.

- de mogelijkheid van het sluiten van bilaterale verdragen met zendende landen (bijvoorbeeld Vietnam)
- het verruimen van de mogelijkheden van deelbemiddeling
- het actief in kaart brengen van kinderen die voor adoptie in aanmerking komen, bijvoorbeeld via Nederlandse ambassades (zoals in andere landen als Frankrijk en de VS gebeurt).

Samenvattend onderschrijven zowel de CA als het AOO ten overvloede adoptie positief te duiden. Over de praktische invulling van dit standpunt wordt door beide gesprekpartners echter vooralsnog zeer verschillend gedacht. Afsluitend wordt vastgesteld dat een nadere omschrijving van de geschetste vraagstukken en daarmee nader onderzoek en gezamenlijk overleg met de betrokken organisaties onontbeerlijk zijn alvorens conclusies te kunnen trekken waarop een wachtlijst gebaseerd wordt. Het AOO geeft aan van harte bereid te zijn om in deze nadere en bredere dialoog verder te participeren. De CA stemt daar van harte mee in en zal een overleg organiseren.